

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

„Religiunea în scôlă”.

Că nici stăpânitorii nostri nu sunt cu toții de acord cu vederile comite-tului central al reuniunii regnicolare a profesorilor dela scôlele medii în privința scôterei studiului religiunii din aceste scôle, servescă cetitorilor nostri următoarele pasage din doi articli primi publicați în luna lui Aprile în foile „Budapesti Hirlap” și „Alkotmány”.

Êta ce ȳice „Bud. Hirlap”:

„Om pôte fi (?) fără credință, so-cietate omenescă însă nu pôte fi fără religiune. Etnografia și istoria nu cu-nosc atare comunitate omenescă, care nu ar fi avut religiune. Filosofarii își pot forma pentru sine ôre-care ôr-dine socială, din care se scôtă religiune și formele ei, biserica, dar acêsta va fi numai un raționament care nu se pôte executa. Dacă un copil nici când nu va fi instruat că este Dumne-ȳeu, carele este creator și purtător de grije a tôte, carele susține armonia uni-versului; dacă copiii vor fi crescuți cu totul în sciințele naturalismului și afară de cunoscințele naturale va fi instruat în aritm-tică, gramatică, logică și arte: nici chiar atunci nu pôte fi eschisă re-ligiunea, pentru că aceea e o trebuință a sufletului omenesc. Scrutările minții pe mulți îi pôte readuce la Dȳeu, pe care nu trebuie să-l afle nimeni, pen-tru că e născut de-odată cu omul. Este Dȳeu în noi, a ȳis pȳgânul roman. Dar mai mult decât mințea scrutătoare pôte deștepta în om consciința existenței de Dumneȳeu, simțul omenesc. În neca-suri, în miserie, în bôle, în dorințele iubirei, în tortura păcatului, dar mai presus de tôte în consciința morții înaintea tragicei catastrofe, Dȳeu rea-pare în om și-l silescă a-l adora. Nenorociri mari pot ajunge popôre întregi când nu numai singuratici, ci popôre întregi se întorc cu evlavie cătră Dȳeu astfel, că fanatismul împinge mulțime mare spre rugăciuni ferbinte. Când în Franția revoluțiunea a șters r-ligiunea, în perioada ce a urmat tot acel popor

își afla plăcerea în religiositatea cea mai romantică. Și înzădar au scos re-ligiunea din scôlă, căci aceea din nou s'a reîntors acolo”.

„Este mare greșelă a crede, că re-ligiunea este numai băț de razim pen-tru cei neputincioși, nuelușă pentru co-pii, mijloc de disciplină pentru cei ne-învętați, ȳer pentru cei învățați este su-perfluă și pentru popôrele moderne în-aintate este numai pedecă și greutate. Nu. Intre spiritul omului învățat și cel neînvętat nu este deosebire, nici sôrtea vieții nu e alta și môrtea le este aceeași. Bazele vieții familiare nu se schimbă în progresul vieți moderne, pentru-că bărbat, femee și copii sunt una și dacă singuratici și familii au lipsă de religiune, nici întregul socie-tății nu se pôte subtrage dela acêsta și se o eschidă din instituțiunile sale. Ori-cât de cult și de modern se fie cu-tare stat, nu se pôte lipsi de factorii religiunei, ci din contră, aceia vor fi nisce prețioșe puteri în prosperarea sa în moravuri, binefaceri, unanism, este-tică, ba încă și în dreptul public și pri-vat, care sacțiunea sa cea mai înaltă la marginea puterii omenesci în D-ȳeu și-o caută. Și dacă întôrcem lucrul și propagăm principiul ireligiosității și căutăm rezultatele acestuia, pe tot pa-sul aflăm că în vieți privată, în socie-tate și în istoria deopotrivă, urmarea totdeauna este decădintă, regres și sgu-duiri”.

„Din tôte acestea urmază, că avem lipsă de religiune. Și încă fără deose-bire de gen, stare, clasă, națiune și grad de cultură. Tot astfel are lipsă de ea societatea și statul. Dacă pri-mim acêsta, atunci trebuie să recunôs-cem, că instrucțiunea religiunei e ne-cesară și nu e incunjurabilă. Intru tôte trebuie să instruăm pe copil, ca atunci când va fi mare, să scie și în vieți să-i pôtă lua folos. Penru acêsta îl învățăm a scrie, a ceti, îl învățăm vre-o măestrie, la neguțătorie, la mi-liție, tôte aceste în tinerețe, pentru-că îndoi numai uneaua o putem, a cresce numai pe copil și pe june îl putem,

căci atunci sunt mai accisibili la minte și în simțiri”.

Ne spune apoi „B. H.” că la noi poporul cere ca copii în scôlă să fie instruit și în cele ale religiunei, și cel ce cere contrariul, cere un lucru, care contradice sentimentului comun.

Apoi nu corespunde intereselor statului, nici principiul că religiunea este (?) lucru privat ori al familiilor.

„Acêsta e o absurditate, ȳice mai departe, pentru că capii fomiliilor nici instrua nu pot, nici știu, apoi spre acest scop n'au nici timp, nici pregă-tiri, nici catecheți extraordinari nu pot plăti, căci spre acêsta nici bani nu au și apoi de unde ar și lua atâția in-structori”.

„A înființa scôle religioare sepa-rate nu numai le-ar fi greu confesiu-nilor, dar le-ar fi greu și pentru pro-gramul de prelegeri, căci ar fi fôrte greu de a împărți orele de prelegere. Părinții în două lături se plătescă? Scôla religioară separată să fie obligătoare sau nu? Și dacă nu e obligătoare, nici instrucțiunea nu va fi regulată. Și-ar perde scopul o astfel de instrucțiune religioară, copii o-ar negliga, mulți părinții n'ar pune pond pe ea . . . și încă în scôlă s'ar începe cërta între elevii clericali și anticlericali. Astfel și din punct de vedere pedagogic se-pararea instrucțiunei religioare în scô-lele medii este o nebunie și o astfel de propunere nu pôte avea de scop altceva, decât separarea deocamdată a instrucțiunei religioare, ca apoi să pôtă fi delăturată cu totul”.

Ne mai spune apoi, că pentru că instrucțiunea religioară actuală nu co-respunde însămnătății obiectului și re-sultatelor ce se obțin atât în teorie, cât și în viață, încă nu e motiv de a o scôte din scôlă, ci trebuie reformată.

Astfel „B. H.” cu a cărei vederi ne identificăm aproape întru tôte.

Nu ne identificăm însă cu părerea, că „om pôte fi fără credință; dar socie-tate omenescă nu pôte fi fără religiune”.

Au nu ômenii singuratici compun societatea, și nu indiviți influințază

asupra ei, atât spre bine cât și spre rău?

ȳer „Alkotmány” ȳice:

„In viața noastră publică de mult nu domnesce deja religiunea creștină și moralul, ci s'au lăfit învățaturile li-berale, pe care le-a sădit guvernul pre-tutindenea, unde s'a putut viri” . . .

„Spiritul acesta n'a dat nimic pe religiune, decât pôte, că o-a tolerat. Din contră, a protejat naturalismul și necredința, a lăfit corupțiunea și a permis, ca imoralitatea să seducă li-ber în teatre, în crâșme și în cafenele”.

„Nu instrucțiunea religioară e cauza ireligiosității, ci împrejurarea, că re-li-giunea n'a avut destulă putere pentru de a se opune liberalismului. Când apoi doctrinele liberalismului, moralul și obiceiurile lui au crescut și elevii acestui sistem de instrucțiune publică au devenit juni și bărbați și vieța pu-blică o a luat în mână acêsta gene-rațiune transformată, dirigătorii și con-ducători liberalismului au vędut timpul sosit, ca să-și ridice sęcurea contra crucii, să atace pe Dumneȳeu, să atace religiunea, ca să estirpeze creștinismul. Au cercat și au făcut acêsta cu legile despre căsătoria civilă și despre necon-fesionalitate Weckerle, Szilágyi, Csáky cu soții lor, și o continuă și esercită Bánffy, Perczel și Wlassics cu toți aceia, cari îi sprijinesc, ori în mod laș se retrag”.

. . . „Reforma instrucțiunei religio-nare nu în scôlele medii trebuie înce-pută, ci în ministeriul de culte”.

„Laudă acelora, ȳice „Alkotmány”, cari ne învață a ne pune încrederea în D-ȳeu și a ne iubi patria, a ne su-pune regelui și legilor, dar nu ca aceia, cari aduc legi rele, pentru de a îm-povăra cu ele pe alții, ȳer ei nu le țin, ci ca aceia, cari ne învață conform constituțiunei, că legile rele pe căi le-gale pot fi și trebuie modificate. Pen-tru-că legea rea omôră și noi am de-venit liberi de sub legea omenescă prin adevêrul dumneȳesc”.

FOIȚA.

Asigurările de grindină și de in-cendiu la țărani.

„Grindina nu lasă în urma ei scumpete ci ô-meni săraci”.

Cât timp nu se ivesc pagube mari și dese de grindină, agricultorii nu se gândesc la o asigurare. La ivirea unui nenoroc se caută în tôte părțile după cauza lui și agri-cultorii se tânguesc, că statul se îngrijesece atât de puțin de binele și sôrtea lor. Se plâng de o asigurare obligătoare a statului și cred, că statul ar pôte introduce o asigurare fără cheltueli, sau numai cu cheltueli neîn-semnate. Acêstă părere după constatările mai nouă s'a adevărit de fôrte greșită. Pe stat ce e drept la o asigurare generală l'ar costa speșele de administrație cu mult mai puțin ca pe societăți, premiile una cu alta însă, nu ar pôte fi mai mici ca la societățile de asigurare. Mărimea primelor de asigurare la o împărțire drêptă a riscurilor după clase în părțile bănuite des de grindină, ar fi așa de mare, încât ar întrece de 3—4 ori darea de pământ cătră stat, și ar fi și insuportabilă.

În contra unei asigurări obligative de grindină din partea statului, vorbesc și multe alte cauze. Cu drept cuvânt s'ar pôte pre-tinde o asigurare obligătoare și contra pagu-belor provenite de înghet, trăsnet, tempestăți, inundări, șôreci, lăcuste și altele de felul acesta, și se nasce întrebarea: „unde s'ar pôte pune stavila, la care ar trebui să înce-teze obligativitatea statului, de a apêra pe cetățeni de perderi prin asigurări.

Din tôte cauzele espuse mai sus, nu rezultă altceva, decât că agricultorul să-și caute însuși mijlôcele, prin cari ar pôte ajunge la o asigurare ieftină și drêptă contra dau-nelor provenite din grindină.

Statul și reuniunile agricole caută în continuu a ajuta pe agricultori la ajungerea acestui scop folositor. De comun auȳim pe agricultori: Asigurările sunt prea scumpe; se aduni numai toți banii dați pentru asigu-rări de vite, incendiu și grindină, suma ce rezultă ar fi destul de mare pentru agricultor.

O parte însemnată dintre agricultori nici nu cunôsce mărimea primelor de asigu-rare. Așa numita mărime, oare nu se pôte învinge, a primelor de asigurare, ȳace numai în calcularea adese-ori fără judecată și ne-drêptă. E drept însă, că primele de asigu-rare pentru grindină sunt în comparație cu cele de incendiu, ceva mai mari.

Asigurarea de grindină are cu totul o altă însușire. Este cercul pentru asigurările de grindină prea mic, atunci primele de re-gulă sunt mai mari. Grindina cade de comun numai în anumite părți, așa că unele părți sunt mai des bănuite de grindină decât al-tele. Mai mari pagube face grindina la ra-piță, pôme și vin, de acea în părțile acelea unde se cultivă numai nutreț, cartofi și ce-reale, fôrte puțini agricultori se gândesc la asigurare. Numai acolo unde grindina cade mai des și aproape în toți anii, se asigură agricultorii. În urma acestor împregiurări, asigurații trebuiesc să plătescă prime mari, și cu tôte aceste societățile de asigurare nu fac cine sci ce afaceri. Spre a scăpa socie-tatea de perderi, consiliul ei la ivirea dau-nelor de grindină încă caută a scădea cât se pôte despăgubirile.

Și la asigurările de grindină, ca și la cele de incendiu și de vieți sunt două forme anume: societăți reciproce și societăți pe acțiuni. La cele dintâi asigurații au să supôrte în comun cheltuelile de administrație și pa-gubele anuale. De acea agricultorul înainte de a se asigura, trebuie să se informeze des-pre tôte cauzele, despre modul și felul ur-cărei ulterior al primelor, ca mai târziu să nu fie silit a contribui la despăgubiri, și cu osebite la speșele extraordinare de admini-strație, cu sume suplimentare mari.

Mai bune pentru asigurările de grin-dină sunt societățile pe acțiuni, cari pêrcep prime fiese, fără de a mai pretinde vre-o altă plată suplimentară, venitul și perderea pri-vesce numai pe acționari sêu pe părtașii afacerii.

Agricultorul să nu-și alêgă societatea acea, care are prime mai mici, ci el să caute care societate despăgubescă mai corect și mai bine pe daunați.

Primele cele mari pentru asigurările de grindină se basază și ele, după-căm s'a spus deja, pe participarea cea rară a agricultori-lor la asigurare.

Dacă ar ajunge asigurările de grindină așa de comune, ca cele de incendiu, atunci ar fi imposibil ca primele de asigurare să nu fie scăđute până aproape la cele de in-cendiu, ba ar putea fi chiar și egale. Din cauza acêsta e bine ca agricultorii să se asi-gure la societăți, cari au asigurații cei mai mulți și aproape din tôte (județele) cercurile pentru-că atunci devin mai puțin simțitoare daunele pentru clienții singuratici. O parti-cipare comună a tutulor agricultorilor la asi-gurările de grindină ar fi atât pentru bine în-țelesul interes al agricultorilor cât și pentru binele ômenilor.

(Va urma.)

Regretăm mult, ca în lipsa de spațiu nu putem reproduce în întregime lor acesti articoli, din cari transpira atăta îngrijire pentru binele patriei comune și în cari se ilustră atât de plastic decadența morală la care am ajuns în viața publică în urma falsului liberalism de care suntem oprimați.

Ore cei-ce scriu acestea, le scriu și pentru binele nostru a poporului nemagiare din această țară, ori numai pentru binele poporului lor?

Tare ne temem, că scriu numai pentru binele poporului lor, căci nici o amintire de noi de naționalitățile nemagiare nedreptățite; nici o amintire de încetarea șovinismului față de noi și nici o amintire despre egalitate de drept în cele naționale față de noi, cari purtăm asemenea cu ei, ba poate în măsura mai mare, sarcinile pentru susținerea și apărarea acestui stat per emimentia poliglot.

Dar prea credem, că în curând vor fi siliți a medita și asupra acestor împrejurări.

Nu mai se nu mediteze prea târziu.

Revista politică.

Am amintit în nrii trecuți ai diariului nostru în mai multe rânduri despre atitudinea ostilă a guvernului din Sârbia față cu milleniul unguresc. Când s'a deschis esposiția din Budapesta, în Belgrad, capitala Sârbiei, s'au făcut strașnice demonstrațiuni: *Sa ars un stég unguresc.*

Despre acest incident scrie „Neues Pester Journal“ următoarele: „Precum s'a întâmplat și în Agram, poliția n'a putut împiedeca arderea stégului unguresc, pentru că ea s'a făcut iute și pe neașteptate; gendarmeria însă a scutit muzeul unguresc de comerț contra mulțimei și a și puscă, va se dăcă a făcut mai mult decât se face de altminteralea la esecse de stradă. Prim-ministrul Novakovici și a exprimat imediat părerea sa de rău înaintea reprezentantului austro ungar, și a dispus destituirea prefectului capitalei și a comandantului de gendarmi. Mai mare satisfacție evidentă decât această nu va pretinde și nici nu poate pretinde nici guvernul unguresc, nici ministrul de externe“.

„Revoltătorul incident — scrie „N. P. Journal“ — își are totuși însemnătatea sa politică. El dovedește că în Sârbia există o ură atât de grozavă contra Ungariei, încât guvernul nu e totdeauna în stare se împiedeca ca această ură se nu se manifeste și prin fapte. Cestiunea emblemei sârbesci a unit partidele, cari erau mai înfocate una contra celeilalte, și conducătorii liberalilor au întins mâna lui Novakovici și au aprobat din inimă ordinul, prin care a oprit participarea la milleniu!“

Din Agram se scrie: Fisionomia orașului a fost în 2 Mai cea obicinuită, numai pe edificiile oficiilor comune fâlăia stégul unguresc, pe palatul banului stégul croat; aceste edificii au fost strict păzite de geandarmi și poliție. Pentru că se asteptau la demonstrațiuni, s'au consignat și două batalioane de infanterie în casarmă. Tote cinci foile opoziționale în loc se scrie articoli despre milleniu publică vorbirea lui Ugron în discuția despre apropierea asupra situației actuale a Ungariei și declară că se obțin d'a mai serie despre milleniu din cauză, că presa aici nu e liberă. — Piesa teatrală „Simeon cel Mare“ (împăratul bulgarilor) a fost lăsată afară din repertoir în urma unei dispozițiuni mai înalte.

Foile cehice din Praga și Brün toate demonstrează contra milleniului; nu scriu nici un rând despre sârbători.

Trist și periculos lucru! Când sârbii Maghiarii în Budapesta, în

Belgrad, Agram, Praga, Brün etc. trebuie să mai consigneze și armată pentru susținerea liniștei; așa de mare e ura neimpăcată mai a tuturor popoarelor nemagiare contra Ungurilor. Nu sunt acestea în nici un cas semne bune!

Cu ocaziunea ședinței festive a academiei de arte din Berlin a ținut împăratul Wilhelm în 2 Mai o vorbire, în care și-a exprimat bucuria, că există această academie de 200 de ani. Împăratul pomeni și de Frederic I. întemeietorul academiei și mulțami membrilor acesteia, cari o au ridicat la un nivel atât de superior, accentuând favorabila influență, care o au artele asupra dezvoltării poporului. La urmă împăratul promise academiei înaltul său sprigin.

Deputații socialisti și radicali, cari au votat în 30 I. trecută contra lui Méline, au hotărât, se începă în totă țera o campanie de agitație contra senatului și pentru sufragiul universal. S'a constituit fără amănare un comitet conducător, care aranjează conferențe și adunări în toate părțile țerei și va publica un manifest, care se se afișeze și se se împartă în totă țera. Presidentul acestui comitet e Bourgeois.

Erăși lupte interne!

În legătură cu cele amintite mai sus adaugem, că trecând trenul expres-Orient prin Sârbia, poliția sârbiască dela tren a pretins dele conducătorul locomotivei se ia jos stégul unguresc imediat.

Frumosă cinste pentru îngâmfaii Magiari. Peste tot încep a deveni cu totul nesuferiți!

„Italienii“ continuă a se bate mereu în Africa.

„Agenzia Stefani“ a primit din Massana următoarele sciri mai nouă: Generalul Baldisera a ajuns cu tot corpul de expediție în Barachit. În 2 Mai a fost o ciocnire cu nisce sentinele, ciocnire care s'a terminat în favorul Italianilor.

Corpul Italianilor concentrat în Senace a început atacul cu 3 colone, Cea dintâi colonă va porni din Barachit spre Adigrat, a doua din Adigrat se va duce spre Adua, 3-a treia din Adadit va merge tot spre Adigrat. Dușmanul e concentrat la muntele Pocada, unde împiedecă drumul spre Adigrat. Spiritul trupelor italiene e entusiasmă.

Nr. 78 Pres. 1896.

Cerculariul

P. S. Sale episcopului Nicolae Popea, dela Caransebeș esmis din incidentul sârbărilor millenare.

Prea onoraților domni protopresbiteri și onorată preoțime parohială!

Din incidentul, că anul acesta s'ar împlini o mie de ani dela întemeierea statului nostru de astăzi Ungaria, va se dăcă din considerațiune la acest eveniment însemnat, înaltul regim al țerii a aflat de bine a dispune, atât în general, cât și în particular prin ordinațiuni îndreptate către diferite autorități — sârbarea unei sârbători mari, adevă un iubileu de o mie de ani, care se se țină din partea tuturor popoarelor și confesiunilor din țera.

În urma acestor dispozițiuni ale înaltului regim îndreptate și către noi, și în vederea ținutei tuturor celorlalte biserici din țera, se ne adunăm și noi în sfintele noastre biserici, și se aducem mulțamită lui Dumnezeu, că pe lângă toate suferințele din milleniul trecut, ne-a spriginat și conservat biserica și naționalitatea noastră, rugându-l totodată pentru sprijinirea și conservarea lor și în viitoriu; se ne rugăm mai îneco după rânduiala bisericești noastre pentru Monarchul nostru, pentru sfin-

tele lui Dumnezeu biserici și pentru patria noastră, pentru pacea, dragostea și buna înțelegere între popoarele și bisericile patriei noastre comune.

Și ca toate acestea se decurgă în bună ordine, au a se observa următoarele:

1. În Dumineca a 6-a dela Păști, adevă în 28 Aprilie a. c. (10 Maiu după calend. nou) premergând Utrenia, se se țină pretutindeni în același timp, anume la ora a noua după computul civil, sânta liturghie în toate bisericile parohiale din diecesă, cu concursul credincioșilor nostri din comunele concernente, îmbrăcați în haine de sârbătoare.

2. La finea acestei liturghii, înainte de otpostul dălei se se împreune Mulțamirea pentru facerea de bine a lui Dumnezeu, după tipicul care se află la finea Liturghierului, cu Apostolul și Evangelia indicate acolo, și cu rugăciunea de mulțamire pe lângă ingenunchere. La această rugăciune se se adaugă în loc de „oraș“ „sat“: „Înălțatul nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I., și iubita noastră patrie. La primele ectenii însă ale acestei Mulțamiri se se adaugă din alt loc al Liturghierului ectenia această: „Pentru ca se se desrădăcească dintre noi totă vrașba și urăciunea, și tot lucrul rău, 3r dragostea cea nefățărilită și pacinică, și viața cea cu fapte bune întru sporirea credinței se se înrădăcească, Domnului se ne rugăm“; apoi după rugăciunea de ingenunchiare se se cânte în cor *Doxologia cea mare*; în fine după otpostul dălei se se cânte *imnul poporal* pentru Monarchul, și acesta se se continue sub împărțirea anaforei.

3. Tinerimea scolară dela scélele noastre confesionale de orice categorie are se fie dispensată de la orele ordinare de învățătură încă în ziua ce premerge liturghiei și se se adune în o anumită oră numai pentru deprindere în cântările cari vor se se esecute în ziua următoare; 3r în însași ziua liturghiei are se asiste în biserică sub conducerea profesorilor, respective a învățătorilor se în cea mai buna ordine în cea mai buna ordine până la terminarea liturghiei.

Er pentru tinerimea scolară gr-orientală română, carea umblă la scélele de stat, comunale sau de ale societății căilor ferate, ce se află pe teritoriul diecesei noastre, însă nu stau sub jurisdicțiunea noastră bisericească, preoțimea parohială va ținea, dacă se va cere din partea profesorilor sau învățătorilor respectivi, Sâmbătă în 27 Aprilie a. c. (9 Maiu a. c. stilut nou) la 9 ore antemeridiane doxologie după tipicul arătăt mai sus.

4. În parochiile vacante, cari nu au administrator în loc, precum și în filiile, cari au biserică, dar fără preot local liturgia cu adausele arătate în punctul 2; dacă aceea nu se poate face la terminul fixat în punctul 1, are se se îndeplinescă în Dumineca următoare, 5/17 Maiu, prin preotul însărcinat cu grija parohială, pe lângă esacta observare a rândului prescris în punctele premerse.

5. Parochul local, respective administratorul parohiei, are se publice cerculariul acesta poporului în biserică spre orientare și pregătire; de asemenea are se se îngrijască cu comitetul parochial pentru curățenia și ordinea bună în biserică; în fine are se se notifice oficios și primăriei comunale și altor autorități publice, dacă se află, timpul liturghiei pe lângă învătarea de a participa la aceea; pentru care cas primăriei, și eventual și altor autorități publice, se se reserve locuri cuviincioase.

Pe lângă împărțirea binecuvântărei archierești sunt

Al tuturor

Caransebeș, în 15 Aprilie, 1896.

binevoitoriu:

Nicolae Popea m. p.,
episcop.

Cerculariul metropolitului nostru și presa.

Venim a reproduce vocile diarelor din capitală. La locul prim vom reflecta la diariul kossuthist „Egyetértés“ care în numărul din 18/30 Aprilie ast-feliu aprețiază cerculariul:

„Metropolitul Miron Romanul din incidentul sârbărilor millenare a adresat un cerculariu către preoțimea și poporul ortodocs român din archidieceasa transilvană. Cu variate sentimente putem ceti noi Magiarii acest cerculariu ciudat, în care domnul metropolit în un suflet și agităză și predică pace. Modul sec cum se face introducerea din cerculariu chiar și atunci ar caracteriza măsura mică a mult accentuatului patriotism al domnului metropolit, dacă el mai târziu nu ar declara pe față, că biserica națională ortodocsă numai pentru aceea participă la festivitățile mari ale națiunei magiare, căci fii și conducătorii bisericești din partea autorității statului sunt nu numai învătăți, dar ore-cum chiar constrinși se ia parte la sârbările millenare. Prin întreg cerculariul străbate spiritul amarei nemulțamiri, fiind el plin de recriminări tânguitoare, de aceea acest cerculariu în sine e o manifestățiune pe față contra statului magiar și a mării sârbări naționale. Dacă domnul metropolit este în adevăr omul sincer, și urmând șoptelor patriotului ungur sau ale inimei sale de prelat conscientios, admoniază pe credincioșii se se nu dea ascultare agitatorilor, cari, octroind se de conducători ai poporului, toate niusințele lor le îndreptă spre a ține în agitațiune continuă pe acest popor mai mult blând dela natură decât ager la vedere; atunci el lucră contra credinței sale, contra convingerei sale, contra onestelor sale niusiri, concipiându-și cerculariul în un spirit, pe cari agitatorii îl pot folosi ca mijloc potrivit pentru scopurile lor condannabile. Cerculariul metropolitului Miron Romanul, pe care-l dăm mai jos în estras, în adevăr poate atinge dureros, poate vătămă sentimentele națiunei magiare, tocmai acum când ne sârguim ca în totă țera Ungariei se sârbăm în entusiasmă armonie, căci acest cerculariu, deși la aparență predică pacea, în faptă el afișă sentimentele antimagiare ale naționalității române, și deși la aparantă provocă pe credincioșii se se participe la sârbări, în faptă el predică abținere severă. Astfel de tot rău serviciu face el păcei, de o parte afișând în contra noastră pe credincioșii bisericești sale, de altă parte produce amărăciune în națiunea magiară, vorbind despre referințele patriei în ton lipsit de tact în prejma imediată a sârbărilor millenare“.

Diariul „Pesti Napló“ vorbește numai indirect despre cerculariu. Anume din incidentul apelului emis de domnul Dr. Iosif Gall, diariul din cestiune vorbește de presa română, care agităză contra sârbărilor millenare, apoi continuă: „La acestea s'a atașat și fanaticul prelat al valachilor, Miron Romanul, care opresce direct preoțimea de a lua parte în mod oficios la sârbările millenare“.

„Neues Pester Journal“ din 30 Aprilie scrie următoarele:

„Metropolitul român greco oriental, Miron Romanul, a dat din incidentul sârbărilor millenare o pastorală, care se învătese într'un ton chiar agitatoric contra sârbărilor millenare și respiră spiritul de dușmănie contra statului unguresc și naționalității unguresci, o dușmănie, care se ascunde foarte rău prin unele frase, strecurate în pastorală, în aparență calmante. E cunoscută vorbirea lui Marcu Antoniu din drama lui Shakespeare; în care fie-care alineat se termină cu refrenul, Brutus e un om onorabil. După acest model face atenți domnul metropolit, după ce a înșirat toate, câte sunt potrivite, se producă în populația românească cea mai mare amărăciune contra sârbării millenare, pe credincioșii se, se se ferescă de demonstrațiuni și îi sfătuesce, se uite câtva timp mahnirile lor publice și sociale și se evite demonstrațiile printr'o apatie completă. Nu ne trăsnesce prin minte, se polemismă noi dăcere de dăcere cu această pastorală, noi ne mărginim numai la observarea,

că domnul metropolit vorbește astfel, ca și cum Magiarii, cari au venit aici, au găsit un stat românesc înfloritor și și-au clădit statul lor pe ruinele acestuia. Chiar și dacă ar fi acesta adevărat, nu li s'ar putea face Ungurilor nici o imputare pentru aceea, pentru că nu există nici un stat în Europa, a cărui începuturi n'ar trebui reduse la cuceriri. În ce privește special pe Români, este însă un fapt întărit prin știința istoriei, că pe timpul lui Árpád aici n'au fost de loc Români, pentru că aceștia s'au așezat aici încetul cu încetul abia în decursul secolului al XIII-lea ca țărani și păstori.

Ei au venit mai târziu în țară decât sași din Transilvania.

Este deci totuși în cel mai mare grad regretabil, că un principe al bisericii, care ar trebui să cunoască istoria științifică, să lase răpit într-o așa numită pastorală la expectarea legii daco-române punctată direct pentru scopuri agitatorice. Publicăm de altminterlea la alt loc cuprinsul amintitei pastorale; cetitorul să aprecieze singur tenorul acesteia.

Sinodul diecesan aradan.

(Înceiere.)

Sedința a VII-a s'a ținut la 4/16 Aprilie a. c. la 5 ore p. m.

În sedința aceasta s'a votat Statutul pentru pensionarea funcționarilor consistoriali și a profesorilor dela seminarul diecesan, cu adausul, că acest statut intră în valoare la 1 Iuliu a. c., apoi regulamentul pentru administrarea fondului „Antoniu Mocsony”, precum și regulamentul referitoriu la administrarea fondului „Dr. Lazar Petrovics”.

Sedința a VIII-a s'a ținut la 5/17 Aprilie a. c. la 10 ore a. m.

După prezentarea unor cereri pentru concediu și a unei rugări pentru un ajutoriu, la ordinea zilei s'a pus raportul comisiei scolare, carea prin raportorul ei Ioan Lenger propune și sinodul ia la cunoștință raportul general al senatului de școle dela consistoriul din Arad.

În desbaterea specială sinodul a luat următoarele concluse și anume:

1. Cu privire la censurarea cărților didactice sinodul ia la cunoștință raportul consistoriului cu adausul: a) ca Consistoriul să îngrijescă ca în toate comunele să se facă de timpuriu preliminarul separat pentru salarele învățătoresci dimpreună cu aruncul specificat pentru anul următoriu. b) Preliminariile și aruncul să se pertrac-teze prin sinodele parohiale în fiecare an până la 1 Iulie, și astfel primite de sinodele parohiale să se sub-sterne Consistoriului pentru supravi-siune și aprobare cât mai curând și anume astfel, ca până la 1 Septembrie fiecare comună să aibă preliminarul aprobat. c) În cazuri de extremă ne-cesitate Consistoriul să avizeze a con-curge cu ajutoriul și din venitele co-lectei metropolitane.

În legătură cu acesta se primesce și amandamentul făcut de deputatul Dr. Traian Putici, ca Consistoriul să îndrume pe protopresbiteri, ca aceștia să desvölte deosebită îngrijire față de prestarea regulată a salarelor învățătoresci, precum și salarea făcută de Teodor Ceonte cu privire la com-putarea salarelor învățătoresci cu scop, ca să se scie hotărât cât face în fiecare comună salariul învățătoresc și remun-nerațiunea de cantor.

Cu privire la noua organizare a institutului pedagogic din Arad, Si-nodul ia la cunoștință, că acest institut cu începere cu an. scol. 1894/5 are patru cursuri, are un curs de pregă-tire și o școală de aplicațiune.

În legătură cu acesta Sinodul ia la cunoștință cumpărarea casei aflate pe strada Sina în vecinătate imediată cu seminarul diecesan spre scopul de a se mări prin acesta alumneul pe-dagogic.

Cu privire la ordinul Înaltului ministeriu de culte și instrucțiune pu-blică, prin care consistoriul aradan a fost provocat ca să compună și sub-sterne statutele reuniunilor învățăto-resci aflate pe teritoriul eparchiei până la 1 Maiu a. c. Sinodul avizează consistoriul a dispune cele de lipsă pentru efectuarea acestei provocări.

Cu privire la frecuentațiunea sco-lară la propunerea comisiei sinodul avizează consistoriul din Arad a con-ținua cu dispozițiunile ce va afla de lipsă pentru ameliorarea frecuentațiunei și a continua cu inspecțiunea școlilor prin organele sale.

Cu privire la bibliotecile poporale sinodul avizează consistoriul a face cele de lipsă în această privință și despre rezultat a raporta la procsima sesiune sinodală.

Cu privire la catichisarea elevilor de confesiunea noastră, cari cercetază școlile străine, sinodul dispune ca pe viitor consistoriul să facă raport special și despre rezultatul obținut de acești elevi în învățământul religiunii.

Urmăzând la ordinea zilei raportul comisiei scolare referitoriu la darea de samă făcută sinodului de consistoriul din Oradea-mare ca senat școlar și si-nodul ia la cunoștință în general rap-portul consistoriului din Oradea-mare, érá în desbatere specială atât cu pri-vire la ameliorarea salarelor învățăto-resci, cât și cu privire la frecuenta-țiunea școlară sinodul avizează consi-storiul din Oradea-mare a se conforma întru toate în aceste cesiuni concluseror luate la raportul consistoriului din Arad.

Cu privire la învățătorii aplicați în mod provisoriu la școlile noastre confesionale aparținători consistoriului nostru din Oradea-mare, sinodul la pro-punerea comisiei decide ca consisto-riul să avizeze pe acei învățători a se presenta în cel mai scurt timp la di-recțiunea institutului pedagogic din Arad pentru depunerea esamenelor pre-scrise de lege.

Să pune la ordinea zilei conti-nuarea raportului comisiei organiza-tore, care prin raportorul ei Nicolau Zigre cu privire la desdaunarea per-derilor cari le-au avut în dotațiune protopresbiterii din eparchie prin în-troducerea legilor politice-bisericesci, pe baza concludului congresual Nr. 185 din anul trecut și în considerarea mij-lócelor disponibile propune, éř sinodul ia următorul conclud:

Pentru rebonificarea perderilor avute de protopresbiterii în dotațiunea protopresbiterială Sinodul staveresce ca adaus în mod provisoriu pentru pro-topresbiterii din Arad, Timișóra, Li-pova, Oradea-mare și Beiuș suma de 500 fl. la an, éř celorlalți protopres-biteri sau administratori protopresbite-rali suma de 400 fl. la an cu înce-pere dela 1 Ianuaru a. c. având a-sé plăti în rate trirlunare anticipative.

Din aceste sume înse suma de 200 fl. se consideră de pausal pentru inspecțiunea școlară, și prin acesta concludul sinodal de sub Nr. 91 din anul 1884 se privește de efectuit. În legătură cu acesta se enunțe, că Con-sistoriile vor fi îndreptățite în cazuri concrete a reduce retribuțiunile stabi-lite în măsura, respective în proporți-unea rezultatelor produse prin activi-tatea desvölțată de respectivii proto-presbiteri la încassarea contribuțiilor eparchiale și la controlarea administra-rii averilor bisericesci din comunele submanuate.

Pentru acoperirea retribuțiilor sus espuse Sinodul avizează următoarele recurse:

a) Sinodul cu începere dela 1 Ia-nuaru a. c. enunță ridicarea contribu-irilor eparchiale ieitate pe credincioșii din eparchia dela 1 cruceriu la 2 cru-ceri. Aceste contribuiri se vor ieicta în proporțiunea numărului credincioșilor asupra fie-cărei comune bisericesci din diecesă, și se vor solvi din budge-tul anual al comunelor bisericesci.

b) Din venitul fondului clerical bisericesc se enunță a se lua și între-buința încă de ce procentele preste procentele, cari s'au luat până acum pen-tru trebuințele curente ale eparchiei.

c) Aucta școlară curentă se asem-néază în cassa consistorială pentru aco-perirea trebuințelor curente școlare.

d) Eventual ajutoriu dela stat spre acest scop încă se va lua în conside-rațiune.

Bugetele Consistoriilor din Arad și Oradea-mare se vor conforma ace-stui conclud.

Sedința a IX-a, s'a ținut la 5/17 Aprilie a. c. la 4 ore p. m. tot sub presiul ordinariu.

La ordinea zilei se continuă rap-portul comisiei episcopesci și Sino-dul la propunerea comisiei ia urmă-tóarele concluse:

Se ia la cunoștință raportul co-misiei sinodale de scontru precum și inventariul averii diecesane și fap-tul, că Consistoriul a elaborat un re-gulament pentru afacerile interne a-le senatului episcopesc, care s'a pus deja în practică în mod provisoriu.

Propunerea comisiei episcopesci de a reduce încât e cu puțință spe-sele și la ieictarea dărilor pe realită-țile diecesane mai departe, ca să nu se plătescă cheltueli cari privesc fonduri speciale din fondul general diecesan și în fine să nu se licuideze salarii unor funcționari, cari nu fac serviciu, se transpune Consistoriului ca material spre a fi luată în considerare.

Se cetesce și votéază bugetul Con-sistoriului din Arad pentru anul 1896.

Asemenea se cetesce și votéază spe-sele și viaticul deputaților, cari au participat la sesiunea actuală.

Terminându-se agendele sesiunei actuale, presiul încheie ședințele prin o cuvântare căreia îi răspunde depu-tatul Dr. Nicolau Oncu.

Noutăți.

Șerpele și puil săi. Despre șerpi e răspândită credința, că ei în cas de mare pericol își înghit puil și astfel îi scutesc. Ani de zile a fost discutată întrebarea acesta în foi speciale engleze și germane, éř scru-tătorii naturei se pronunțau asupra ei parte pro, parte contra. Mai în urmă Mr. Tootal Broadhurst, publică în revista periodică „Land and Water” un articol despre o excursiune de vênat, în decursul căreia a constatat, că observările făcute de naturalistul Frank Buchland corespund întru toate realității. Mr. T. Broadhurst adevă făcând excursie în Drum-frishire, deodată pe un loc stâncos dă de o viperă, încâldându-se la sóre, viperă îndată ce l-a observat, și-a înghițit cei șesă puil, ce i-se încolăceau pe trup. Broadhurst și-a chemat vênătorul, ca să fie martor; au puscat apoi viperă și după secționare au găsit în ea cei șesă puil în viață. Cu altă ocaziune éráș au dat peste o viperă, care deasemenea și-a ascuns puilii în modul arêtat. Șerpinea éráș a fost omorâtă, din care peste puțin au eșit de sine doi puil, éř pe ceilalți i-au găsit întregi după secționare.

* * *

Copii la masa comună. Principiul hrănirii copiilor e neglijat în mare parte de casuri, de aceea de multe ori mumele au de regretat greșeli de regim când supun sto-macurile copiilor lor la o digestiune grea, nepotrivită cu puterea lor de a mistui.

Dacă găsim ómeni gâlbejiți, palizi și bolnăvicioși, acesta se datoresce numai și numai hrănirii defectuóse din primii lor ani, suferind mai târziu consecințele.

Soliditatea unei clădiri, nu depinde ea de fundamnt? Dacă băsă va fi bună, con-strucțiunea va fi solidă și durabilă. Archi-tecții cei mai capabili și constructorii cei mai conștiințioși, cari ar putea vedea rădi-cându-se din copii lor ómeni sênătoși și ro-buști, sunt părinții. Medicul și medicamen-tele nu pot face nimic fără dênșii.

E absolut trebuincios ca copilul să mănânce cu fóme, să se nutrească. La o vênstă óre-care ori-ce stăruință dă a'l face să mănânce devine inutilă, căci în zădar te

vei lupta cu un copil mai măricel silindu-l la mănecare, dacă nu are poftă.

Copilul sênătos care e deprins să mănânce la óre regulate și potrivit cu vênstă lui, totdeuna va mănca cu poftă, afară numai dacă se va comite imprudențe a se ceda copiilor dându-le înainte de masă lucruri dulci, ca bombóne, prăjituri etc. Câte mume nu se abat cu copii lor înainte de dejunului pela cofetării, ca să se aprovizioneze cu de-șerturi după masă, și în slăbiciunea lor lasă copii să guste din ele, fără să se gândéscă că ei dând de gustul prăjiturilor, vor renunța la bucate. Ei vor gusta puțin din supă, vor ciupi puțin din carne, vor refusa legumele și vor aștepta cu nerăbdare sfîșirea mesei, ca să se servéscă fructele și prăjiturile, pa-siunea lor. Să se noteze însă, că nu prăji-turile vor desvölta formele pline și frumo-se ale copilului, ci din contră pofta de mănecare slăbind, el va láncezi.

O condițiune fôrte importantă, care trebuie ținută în samă cu cea mai mare ri-góre e óra regulată, când trebe mănânce copii. Afaceri, cari pot întârziá masa, lipsa părinților, să nu-i împedecé dela césul obi-cinuit de mănecare, căci stomacul lor nu su-fere astfel de variații.

Negreșit că fie-care părinte nu ar vrea să se lipséscă de plăcerea de a avea în jurul său copilașii săi, cari au ajuns óre-care vênstă, căci i va putea observa să nu mănânce iute, să nu înghiță bucăți nemestecate, căci digestia depinde fôrte mult de mestecarea completă a alimentelor.

Copii odată admiși la masa comună, ei vor lua parte la tóte câte vor fi potrivite cu stomacul lor, și ar fi o greșală de a'i reține până la sfîrșitul mesei, condamnați să stea nemișcați la locul lor pe scaun, și să vadă defilând lucruri pe cari ei nu le vor căpăta: când sau alte beuturi și se audă conversații, la cari ei nu ar putea lua parte.

De ce să se aștepte óre o neorânduélă din partea lor, pentru a fi trimiși dela masă? Mai bine, se va da voie copiilor să se scóle dela masă imediat ce au terminat ultimul feliu de mănecare, dându-le chiar prăjitura lor, pe care o așteptau cu atâta nerăbdare. Cu modul acesta vor fi puși la adăpostul abuzurilor ce s'ar comite cu dênșii dându-le lucruri, ce le ar putea fi vătămătóre.

În ce privește copii, cari n'au atins încă vênstă de doi ani, când numărul din-ților nu e încă complet, nu vor fi duși de loc la masa comună, și nu pot protesta în-destul contra réului obicei de a se aduce copii mici la masă, unde fie care crede a'i servi, dându-i să guste din mănăcirile servite. Și negreșit consecința este că ei neputând mistui cele ce li se introduc fără voia lor în stomac, vor suferi de indigestiuni, de diarei, cari i vor slăbi și vor fi împedecați în desvölțarea lor.

Respectați stomacurile copiilor, dacă țineți să-i aveți totdeuna sênătoși, și resis-tenți în casuri de bóle neprevédute.

(„Sănătatea copiilor”).

* * *

Nostim. În manuscrisele omorâtului șach al Persiei, Nasz-Edin, s'au găsit ur-mătóarele notițe hazlii:

„Renumitul Rothschild, un ovreiu estraordinar de bogat, a venit la mine în au-diență (când a călătorit șachul prin Europa). El s'a întrepus pentru cauza ovreilor din Per-sia și m'a rugat să-i iau sub scutul meu. Eu i-am đis: „Am audít, că Dvóstră, frații Roth-schild, aveți mii de milióne. Te sfătuiesc, să cumperi cu 50 de milióne dela vre un stat mare sau mic un teritoriu și să aduni acolo pe tóți ovreii din lumea în-trégă. Dvóstră ați putea apoi deveni con-ducători Ovreilor și să-i guvernăți în pace, așa că n'ar mai avea trebuință, să fie rlspíți peste tot pământul”. — Nasz-Edin se vede că n'a sciut, ceea ce l'a sfătuit pe Rothschild au făcut de mult în Ungaria Tisza cu tóți succesorii lui și cu Bánffy dimpreună.

*

Cercetând Nasz Eddin o galerie de ta-blouri în Londra, a vêđut un chip de mă-gariu. „Eu am întrebat de preț, — serie șachul. Directorul espóșiei, un domn gros și cu barbă albă, mi-a răspuns, că costă 100 de funți sterlingi (adecă 1200 fl.) Eu i am făcut observarea, că prețul unui măgariu viu să urcă cel mult la 5 funți sterlingi (adecă 60 fl.); cum se póte, ca numai chipul unui măgariu să fie așa de scump? Directorul

mi-a reflectat: „Pentru-că el nu cere spese de întreținere nemăcând nici paie nici orz. — Eu i-am răspuns: în tot cazul că nu face spese, dar pentru aceea nu poartă nici povară nici călăreți.

Statistica beției. O reuniune de temperanță din Viena arată, că în capitala aceluia decursul unui an s'a consumat 676,470,000 litre rachiu, 5,455,600,000 litre bere și 322,000,000 litre de vin. Pe un om cade circa 13.5 litre de rachiu, 107.8 litre de bere și 6.44 litre de vin. Tote acestea dau o valoare de 1500 milioane floreni.

Convocare.

Reuniunea femeilor române din Rășinari, își va ține adunarea sa generală ordinară a IX-a Joi (Înălțarea D-ului) în 2/14 Maiu a. c. la orele 2 p. m. în edificiul școlar.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării prin prezidiu.
2. Raportul comitetului.
3. Raționamentul cassariului.

4. Eventuale propuneri.
La această adunare generală sunt invitați toți membrii reuniunii.

Rășinari, în 20 Aprilie 1896.

Aurelia Goga,
presidentă.

Ioan Marin,
secretar.

Bibliografie.

A apărut în editura Librăriei C. Sfetea din București:

„Fire de tort“, versuri de George Coșbuc.

Acest frumos volum de poezii cuprinde 35 de bucăți scrise în timpul dela a. 1883 până la a. 1893 și precum ne spune autorul este a se considera ca al II. volum al poeziilor sale publicate sub titlul: „Balade și Idile“.

Recomandăm cu tot adinsul cetitorilor noștri acest volum de poezii scrise într-un stil popular și a căror subiect în cea mai mare parte este luat din viața poporului.

Prețul 1 fl.

„Transilvania“, organul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Nr IV—V pe lunile Aprilie—Maiu 1896, director Dr. C. Diaconovich. Apare în 10 numeri pe an. Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria 6 corone, pentru străinătate 10 franci. Membrii Asociațiunii primesc „Transilvania“ gratuit. Direcțiunea: Sibiu (N.-Szeben) strada Morii Nr. 8.

Sumariul:

Scrierea verticală, din punct de vedere igienic după Dr. Stüssmann, de Dr. Ben. — Aerul de Dr. Pop. — Concurs literar, (II. Premiul de dietetică populară). — Academia Română. — Săra, de G. Sajaktis, stud. philos. — Știință, literatură și artă: Societatea geografică română. — Carte de cetire pentru clasa IV gimnazială, reală și pentru școlile superioare de fete, de Virgil Onițu, directorul gimnasiu-

lui român din Brașov, Recensiune de Dr. V. B. — Reviste. — Bibliografie. — Economie: Insoțirile pe credit, de Dr. F. W. Raiffeisen. — „Albina“. — Astra: Dr. Gustav Weigand. — „Enciclopedia Română“. — Partea oficială: Procesele verbale din ședințele comitetului Asociațiunii transilvane, dela 5 Martie și 2 Aprilie 1896. — Consemnarea tacșelor de membrii întrate în cuartulul I din 1896. — Contribuiri la fondul „George Barițiu“.

„Călușu în dreptul cambial“, de Nicolae Nilvan, avocat și director executiv al institutului de credit și economii chioran. Brașov, Tipografia A. Mureșianu, 1896. Prețul 1 fl. sau 2 corone.

Loterie.

Miercuri, în 6 Maiu n. 1896.

Brünn: 84 54 21 55 32

AVIS.

In librăria tipografiei archidiececane se află de vânzare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15 —
Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat 12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin 18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. 20.—
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg. 75.—
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat 75.—
Proscomidia altariului 25.—
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. 10 —
Rânduiala la sfîntirea bisericilor 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat 25.—

II. Cărți școlare.

Abcdar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. 24.—
Abcdar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat 25.—
Abcdar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. 25.—
Abcdar magiar-român, de N. Putnok leg. 20.—
Aritmetica, de P. Dima 32.—
Abcdar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = 45.—
Aritmetica după Lurz 20.—
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = 35.—
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg. 40.—
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. 30.—
Carte de cetire de Ioan Popescu legată 70.—
Catechism de M. Toma 30.—
Catechism bogat 50.—
Cărticea de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă 15.—
Comput de Ioan Popescu 1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă 2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă 3.—
Conducător la Abcdar de I. Popescu 10.—
Culegere de cântecnaționale 25.—
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnok par. I. = 70 II. 1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii 12.—
Curs de limba magiară de Molnar I. II. III. a. 20.—
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg. 20.—
Chemia elementară de Vlaicu 80.—
Chemia anorganică de Filipescu 80.—
Drepturile și datorințele civile 20.—
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu 30.—
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu 30.—
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu 30.—
Elemente de Fisică de I. Dariu 30.—
Fisica de Făgărășan 40.—
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = 24.—
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg. 35.—
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan 30.—

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I. fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. 50.—
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bărsan II. 1.—
Gramatica română de I. Dariu 25.—
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnok 1.—
Istoria biblică pentru școl. populare 30.—
Istoria biblică pentru școlile medii 55.—
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. 3.—
Isagogia de Dr. Ilarion Pușcariu 1.50
Istoria bisericească ptr. școl. pop. 35.—
Istoria bisericească pentru școlile medii I. II. 1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop. 25.—
Istoria Ungariei de S. Moldovan 26.—
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș 80.—
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș 1 —
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = 60.—
Istoria literaturii române de Lazariu 1.—
Legendar român de V. Petri 50.—
Legendar magiar român de N. Putnok 30.—
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă 40.—
Mărturisirea ortodocșă 1.20
Pastorală veche 1.—
Pastorală nouă 1.50
Pomăritul de D. Comșa 1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu 1.—
Psihologia empirică de I. Popescu 2.—
Teologia dogmatică 1.—
Teologia morală 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnok 70.—

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea fl. 2.50
Istoria bis. politico-naționale 1.—
Enchiridion sau carte manulă de canone 4.—
Invățătorul și poporul de Marienescu 50.—
Polemia contra Heliad 50.—
Calendarul pe anul 1896 30.—
Serisori apologetice 50.—
Sunete și resunete de Z. Boiu 50.—
Serierea sf. Ioan gură de aur 50.—
Vocabular român german 70.—
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja 1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja 65.—
Antologie română de Manliu 1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan 20.—
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea școlară 10.—
Codicele de Mateiu Voilean 80.—
Colinde de A. Marienescu 1.10
Compas românesc de P. Petrescu 50.—
Cuvântări funebreale de Z. Boiu 1.50
Crestomația română de I. Manliu 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu 2.—
Descănțele populare de Marian 2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu 2.50

Doine și strigături de St. Muntean fl. 12.—
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț 80.—
In memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea 20.—
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span 1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau 50.—
Lecsiuncul comunelor bisericesci din archidiecea de Dr. Remus Roșca 1.—
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu 2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan 20.—
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju 25.—
Poesii de Andrei Mureșan 1.50
Poetica română de I. Manliu 1.75
Iovesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V 1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu 75.—
Retorica și stilistica de I. Manliu 2.—
S'a dus în țară novelă originală de Il. Chendi 15.—
Studiu din economia națională de P. Petrescu 40.—
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu 45.—
Stupăritul de C. Dimian 80.—
Vechia metropolie de N. Popea 1.50
Protocolle sinodale dela 1864—1893 tote laolaltă 19 —
Protocolle congresuale dela 1868—1891 tote laolaltă 7.60
Statut organic 25.—
Regulament pentru parochii 10.—
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului 10.—
Regulament pentru procedura matrimonială 20.—
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian, 10.—
Regulament pentru afaceri interne congresuale 20.—

IV. Tipărituri.

Budget cōla 03.—
Catalog de clasă cōla 02.—
Catalog de clasă broș. din 10 cōle 30.—
Catalog de clasă broș. din 15 cōle 45.—
Catalog de clasă broș. din 20 cōle 55.—
Carte de evidență cōla 03.—
Carte de evidență leg. din 30 cōle 1.80
Carte de evidență leg. din 40 cōle 2.10
Chronica școlară leg. 1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla 02.—
Conspecte protopopesici, pentru noucun. 05.—
Conspect despre comunele matre și filie cōla 03.—
Conspect despre vizitarea școlilor cōla 03.—
Conspecte de catehizația cōla 03.—
Conspecte școlare inv. (date statistice cōla 06.—
Conspecte prot. I. II. III. cōla 06.—
Conspecte de absenți săptămânale și lunare cōla 02.—

Contul capitalelor active cōla fl. 03.—
Estrase din protocolul botezaților, cununăților și morților esempl. 01.—
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle 1.50
Inventare pentru averea bisericilor 10.—
Jurnal de casă cōla 03.—
Jurnal de casă leg. 25 coli 165
Jurnal de casă leg. 30 coli 1.80
Obligațiuni ptr. biserici esempl. 01.—
Protocolul bunei învoiri cōla 06.—
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle 4.—
Protocolul parochial cōla 06.—
Protocolul parochial leg. din 50 cōle 4.50
Protocolul botezaților cōla 06.—
Protocolul botezaților I. din 50 c. 4.50
Protocolul cununăților cōla 06.—
Protocolul cununăților I. din 50 c. 4.50
Protocolul morților cōla 06.—
Protocolul morților leg. din 50 c. 4.50
Protocol de esibite cōla 03.—
Protocol de esibite I. d. n. 30 cōle 1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle 2.50
Prot. de clasificățiune cōla 02.—
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. 1.50
Specificațiuni pentru noa cununăți cōla 05.—
Testimonii școlare esempl. 02.—
Testimonii de religie 02.—

V. Icoane.

Icōna înmormântării domnului pe pânză fl. 2.50
Icōna înmormântării domnului pe hârtie 50.—
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie 30.—
Icōna Evangeliștilor pe hârtie 50.—
Portret Șaguna 1.—
Portret Gozdu 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 70.—
Libele de comput à 1 cr. 100 70.—
Libele de dictando à 1 cr. 100 70.—
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu 15.—
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și 45.—
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătatōre din 144 bucăți.
Tablițe de pētră bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Cerce, Văpsele și pensele, Hârtie sugativă.
Calemare, Liniale, hârtie pentru steluagiu, Albume, Blocuri, Tinte de desam; totfelul de negrelă, tote acestea cu prețuri foarte moderate.